

av Finn Bengtsson och Marta Obminska (M)

Kränkande särbehandling i arbetslivet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftningarna i syfte att i lämpliga delar där förbättra möjligheterna för ansvariga myndigheter att mer effektivt stävja kränkande särbehandling och s.k. jantelagsmentalitet på våra arbetsplatser.

Bakgrund

Alliansens konsekventa fokus på en arbetslinje är avgörande för en maximalt gynnsam utveckling av Sverige. Inte minst givet det uppenbart raskt fluktuerande och osäkra finansläget i världen, som gör en liten exportberoende nation som Sverige särskilt utsatt. Att så långt möjligt under dessa osäkra premisser skapa förutsättningar för att så många som möjligt som kan och vill får försörja sig på eget arbete är i grunden en av våra viktigaste humanitära insatser som politiker, liksom att detta kan trygga statsfinanserna i vårt land i en finansiellt otrygg tid. Orsaker till att så inte alltid sker måste därför synliggöras och bekämpas. Ibland innebär detta även att förändringar i lagstiftningen kan krävas.

Ett av problemen som här bör uppmärksammas är officiella myndighetssiffror som anger ett stort mörkertal vad gäller långtidssjukskrivningar som ytterst har sin grund i kränkande särbehandling i arbetslivet, så kallad "vuxenmobbing".

Kränkande särbehandling i arbetslivet är ett brott mot arbetsmiljölagen (1977:1160) och behandlas särskilt i Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling 1993:17. Där framhålls att "Med kränkande särbehandling avses återkommande klandervärda eller negativt präglade handlingar som riktas mot enskilda arbetstagare på ett kränkande sätt och kan leda till att dessa ställs utanför arbetsplatsens gemenskap." Likheter med kränkande

särbehandling i arbetslivet och det tankemässiga föraktet för personer som agerar utanför det för dagen normativa, och som beskrivs i den så kallade "Jantelagen", är i vissa fall slående. Just därför är det intressant att Arbetarskyddsstyrelsen i sin gällande författningssamling också på pekar att arbetsgivaren "skall planera och organisera arbetet så att kränkande särbehandling så långt som möjligt förebyggs".

Motivering

Trots detta finns uppskattningar utifrån begränsade lokala undersökningar på hur människor som far illa på arbetsplatser runtom i landet tros pendla mellan 10 000 upp till 30 000 långtidssjukskrivningar. Kan dessa siffror bekräftas så är det förfärligt, men någon rikstäckande granskning har ännu inte gjorts. Oavsett det faktiska antalet så döljer sig bakom varje siffra en enskild människa som far illa och som inte går till jobbet ytterst på grund av den kränkande särbehandling som i lag är förbjuden.

Dessutom mår många människor som går till arbetet inte bra där på grund av sådan kränkande särbehandling, vilket minskar den glädje som ett eget arbete bör medföra till gagn för såväl individ som samhälle. Att i detalj reglera dessa frågor är självfallet ingen enkel, men en viktig, uppgift.

Vid ett seminarium på riksdagen på temat kränkande särbehandling den 8 februari 2011 framkom av dem som fördjupat sig i problematiken bland annat att vuxenmobbing, till skillnad från mobbing mellan barn, vanligen är en planerad, strukturellt utförd kränkning i det uppenbara syftet att få den som mobbas att försvinna från arbetsplatsen. Vidare medgav Generaldirektören på Arbetsmiljöverket under samma seminarium att förmågan att beivra kränkande särbehandling på arbetsplatser var kraftigt begränsad dels för att man huvudsakligen agerade på enskilda anmälningar vilka var förhållandevis få, dels för att konflikten vanligen hade två "intressenter" som båda fanns på arbetsplatsen och mellan vilka både fackliga företrädare och myndigheten hade svårigheter att göra en rättssäker bedömning av ansvaret i skuldfrågan. Vi vill därför att riksdagen tillkännager för regeringen att verka för en att en översyn av arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftningarna sker i syfte att i lämpliga delar där förbättra möjligheterna för ansvariga myndigheter att mera effektivt stävja så att kränkande särbehandling och "Jantelagsmentalitet" på våra arbetsplatser motverkas.

Stockholm den 29 september

2011

Finn Bengtsson (M)

Marta Obminska (M)